

זֶה עִם זֶה, וְהֵם כְּעֵין זֵכֶר וְנִקְבָּה.
וְהוּא אֵשׁ שֶׁל זֵכֶר חִלוּשׁ, וְשֶׁל
נִקְבָּה חֲזָק. זֶה אֶצֶל צִיּוֹן, וְזֶה אֶצֶל
יְרוּשָׁלַיִם.

וְאֵין לָךְ אָדָם בְּעוֹלָם שְׂאִין לוֹ
שְׂתֵי אִשׁוֹת אֵלּוּ, וְהֵם נִקְרָאִים יֵצֵר
הָרַע וְיֵצֵר הַטּוֹב. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא נִתְּנָם לְבְנֵי אָדָם כְּדֵי לְנַסּוֹתָם
בָּהֶם, וְהַפְתּוֹב אָמַר, עַל כֵּן בְּאֵרִים
כִּפְדוּ ה', בָּהֶם הָאָדָם מְכַבֵּד לְקוֹנּוֹ.

שְׁעַר אֶחָד יֵשׁ תַּחַת צִיּוֹן, וְהוּא
תַּחַת הָאָרֶץ אֶלְפִים אַמּוֹת עַל
אֶלְפִים אַמּוֹת, וְהַתְחַלַּת הָאֵשׁ
הוּא דָק וְחִלוּשׁ. וְהַשְׁעַר הַזֶּה הוּא
נִקְרָאת צְפוֹנִית, וּמִשָּׁם הוֹלֵךְ
וּמִתְפַּשֵּׁט עַד יְרוּשָׁלַיִם, מְקוֹם הַר
הַבַּיִת, עַד מְקוֹם שְׁעוֹמֵד כָּל זֵכֶר
לְהִרְאוֹת אֶת פְּנֵי הָאֲדוֹן ה'
צְבָאוֹת.

מָה הַטַּעַם? מִפְּנֵי שֵׁשׁ תַּחַת הַר
הַבַּיִת, שְׁעוֹמֵד לְפָנֵי הַעֲזָרָה,
מִתְחַתֵּיו שְׁעוֹר שֶׁלֹּשׁ מְאוֹת
וְשִׁשִּׁים וְחֲמִשָּׁה אַמּוֹת כְּפָלִים
הָאֵשׁ. אֲבָל לְמַעְלָה, הָאֵשׁ אֵינּוּ
בוֹעֵר כְּתַנּוּר חֲזָק. וְלִמְטָה, הָאֵשׁ
דֹּגְמַת הָעֶרְלָה הַחוֹפֶפֶת עַל
הַבְּרִית, וְהִיא לְמַטָּה.

וְעַל כֵּן, כָּל זֵכֶר שֵׁישׁ לוֹ בְּרִית
נִרְשָׁם, עוֹמֵד עֲלָיו לְפָנֵי הָאֲדוֹן
ה'. וּמִפְּנֵי כֵּן, עַל כֵּן בְּאֵרִים
כִּפְדוּ ה'. בְּאוֹר שֶׁל צִיּוֹן, וְאוֹר
שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם.

שְׁעַר הַתַּנּוּר הַחֲזָק נִקְרָא עֶרֶל,
וּכְשֶׁהֲזָכְרִים עוֹמְדִים עֲלָיו, נִשְׁקַע
אוֹתוֹ הָאֵשׁ עַד תְּהוֹם רַבָּה, וְהוּא
אֵשׁ שֶׁל גִּיהֶנֶם.

וַיֵּשׁ לוֹ שְׂבָעָה שְׁמוֹת לְיֵצֵר הָרַע,
וְאֵלּוּ הֵם: רַע, טָמֵא, שֹׁטֵן, שׁוֹנֵא,
אֶבֶן מִכְשׁוֹל, עֶרֶל, צְפוֹנִי וְשְׂבָעָה
שְׁמוֹת לְגִיהֶנֶם, וְאֵלּוּ הֵם: בּוֹר,
שַׁחַת, דּוּמָה, טֵיט הַיַּיִן, שְׂאוּל,
צִלְמוֹת, אֶרֶץ תַּחְתִּית. שְׂבָעָה
פְּתָחִים יֵשׁ לְגִיהֶנֶם, כְּנֶגֶד שְׂבָעָה

וְהוּא אֵשׁ שֶׁל זֵכֶר, חִלוּשׁ. וְשֶׁל נִקְבָּה, חֲזָק.
זֶה אֶצֶל צִיּוֹן, וְזֶה אֶצֶל יְרוּשָׁלַיִם.

וְאֵין לָךְ אָדָם בְּעוֹלָם, שְׂאִין לוֹ שְׂתֵי אִשׁוֹת
אֵלּוּ, וְהֵם נִקְרָאִים יֵצֵר הָרַע וְיֵצֵר הַטּוֹב.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתְּנָם לְבְנֵי אָדָם, כְּדֵי
לְנַסּוֹתָם בָּהֶם. וְהַפְתּוֹב אָמַר, עַל כֵּן בְּאֵרִים
כִּפְדוּ ה', בָּהֶם הָאָדָם מְכַבֵּד לְקוֹנּוֹ.

שְׁעַר אֶחָד יֵשׁ תַּחַת צִיּוֹן, וְהוּא תַּחַת הָאָרֶץ
אֶלְפִים אַמּוֹת עַל אֶלְפִים אַמּוֹת, וְהַתְחַלַּת
הָאֵשׁ, הוּא דָק וְחִלוּשׁ. וְהַשְׁעַר הַזֶּה הוּא נִקְרָאת
צְפוֹנִית, וּמִשָּׁם הוֹלֵךְ וּמִתְפַּשֵּׁט עַד יְרוּשָׁלַיִם,
מְקוֹם הַר הַבַּיִת, עַד מְקוֹם שְׁעוֹמֵד כָּל זֵכֶר
לְהִרְאוֹת אֶת פְּנֵי הָאֲדוֹן ה' צְבָאוֹת.

מֵאֵי טַעֲמָא. מִפְּנֵי שֵׁשׁ תַּחַת הַר הַבַּיִת,
שְׁעוֹמֵד לְפָנֵי הַעֲזָרָה, מִתְחַתֵּיו, שִׁיעוֹר
שֶׁלֹשׁ מְאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמִשָּׁה אַמּוֹת כְּפָלִים
הָאֵשׁ. אֲבָל לְמַעְלָה, הָאֵשׁ אֵינּוּ בוֹעֵר כְּתַנּוּר
חֲזָק. וְלִמְטָה, הָאֵשׁ דֹּגְמַת הָעֶרְלָה, הַחוֹפֶפֶת
עַל הַבְּרִית, וְהִיא לְמַטָּה.

וְעַל כֵּן כָּל זֵכֶר שֵׁישׁ לוֹ בְּרִית נִרְשָׁם, עוֹמֵד
עֲלָיו לְפָנֵי הָאֲדוֹן ה'. וּמִפְּנֵי כֵּן, עַל כֵּן
בְּאֵרִים כִּפְדוּ ה'. בְּאוֹר שֶׁל צִיּוֹן, וְאוֹר שֶׁל
יְרוּשָׁלַיִם.

שְׁעַר הַתַּנּוּר הַחֲזָק, נִקְרָא עֶרֶל. וּכְשֶׁהֲזָכְרִים
עוֹמְדִים עֲלָיו, נִשְׁקַע אוֹתוֹ הָאֵשׁ עַד
תְּהוֹם רַבָּה. וְהוּא אֵשׁ שֶׁל גִּיהֶנֶם.

וַיֵּשׁ לוֹ שְׂבָעָה שְׁמוֹת לְיֵצֵר הָרַע, וְאֵלּוּ הֵן:
רַע. טָמֵא. שֹׁטֵן. שׁוֹנֵא. אֶבֶן מִכְשׁוֹל. עֶרֶל.
צְפוֹנִי. וְשְׂבָעָה שְׁמוֹת לְגִיהֶנֶם, וְאֵלּוּ הֵם: בּוֹר.
שַׁחַת. דּוּמָה. טֵיט הַיַּיִן. שְׂאוּל. צִלְמוֹת. אֶרֶץ
תַּחְתִּית. שְׂבָעָה פְּתָחִים יֵשׁ לְגִיהֶנֶם, כְּנֶגֶד
שְׂבָעָה שְׁמוֹת שֵׁישׁ לוֹ. שְׂבָעָה מְדוּרוֹת הֵן זו
עַל זוֹ, וְכוּלֵן מְדוּרוֹת מְזוּמָנִים לְרִשְׁעִים לִידוֹן

שמות שיש לו. שבע מדורות הן זו על זו, וכלם מדורות מזמנים לרשעים לדון שם. גופם כלה בקבר, ונשמתם נשרפת, והאש אוכלתם.

מדור הראשון - בור, והוא מדור העליון, ושם כמה כתות של מלאכי חבלה, כעין הבור אשר אין בו מים, אבל נחשים ועקרבים יש בו. כך המדור הזה נקרא בור, בו כמה כתות של מלאכי חבלה, כעין נחשים השרפים, אשר אין להם לחש. ושרשה ממנים שולטים בגיהנם מתחת ידי דומה. והם: משחית, אף, חמה. וכל האחרים ממנים תחתם. וכל אותם הממנים רצים ושבים, ודנים כם נפשותם של רשעים.

וכר אותם כתות של מלאכי חבלה, כלם מרעישים גיהנם, ונשמע קולם ברקיע. וקול הרשעים בגיהנם צוחים ואומרים: וי וי! ואין מרחם עליהם.

וער כל אלו השלשה ממנים, עם שאר כתות של מלאכי חבלה, שמרעישים גיהנם, אמר עליהם הכתוב (ישעיה סו) קול שאון מעיר קול מהיכל קול ה' משלם גמול לאיביו.

בנגד שלשה משחיתים הללו, ששולטים כל ימי השבוע. מזמן תפלת ערבית, כל הלילה, דנים לאותם אשר (שם כט) היה במחשף מעשיהם וגו', ומרהררים עליהם על משכבותם. ועליהם אמר הכתוב (שם) והיה במחשף מעשיהם וגו'. (מכה ב) הוי חשבי און ופעלי רע על משכבותם וגו'. וכיון שהתחילו, גומרים ביום על כלם. אבל התחלת הדין ברשעים בגיהנם משתחשף הלילה. ועל זה נקראים לילות. כמה דאת אמר, (שה"ש ג ח) מפחד בלילות. ואמר רבי אלכסנדראי, מפחדה של גיהנם.

שם. גופן כלה בקבר, ונשמתן נשרפת, והאש אוכלתן.

מדור הראשון בור. והוא מדור העליון, ושם כמה כתות של מלאכי חבלה, כעין הבור אשר אין בו מים, אבל נחשים ועקרבים יש בו. כך המדור הזה נקרא בור, בו כמה כתות של מלאכי חבלה, כעין נחשים השרפים, אשר אין להם לחש.

ושרשה ממונים שולטים בגיהנם, מתחת ידי דומה. והם: משחית, אף, וכל האחרים ממונים תחתם. וכל אותם הממונים רצים ושבים, ודנים כם נפשותן של רשעים.

וכר אותם כתות (דף ע"ב א) של מלאכי חבלה, כולם מרעישים גיהנם, ונשמע קולם ברקיע. וקול הרשעים בגיהנם, צוחים ואומרים, ווי ווי, ואין מרחם עליהם.

וער כל אלו השלשה ממונים, עם שאר כתות של מלאכי חבלה, שמרעישים גיהנם, אמר קרא עליהו, (ישעיה סו ו) קול שאון מעיר קול מהיכל קול ה' משלם גמול לאויביו.

בנגד שלשה משחיתים הללו, ששולטים כל ימי השבוע. מזמן תפילת ערבית, כל הלילה, דנים לאותן אשר היה במחשף מעשיהם וגו', ומרהררים עליהם על משכבותם.

ועליהם אמר הכתוב, (שם כט טו) והיה במחשף מעשיהם וגו'. (איכה ב א) הוי חשבי און ופעלי רע על משכבותם וגו'. וכיון שהתחילו, גומרים ביום על כלם. אבל התחלת הדין ברשעים בגיהנם, משתחשף הלילה. ועל זה נקראים לילות. כמה דאת אמר, (שה"ש ג ח) מפחד בלילות. ואמר רבי אלכסנדראי, מפחדה של גיהנם.

זה נקראים לילות, כמו שנאמר (שיר א) מפחד בלילות. ואמר רבי אלכסנדראי, מפחדה של גיהנם.

וּלְפִיכָךְ תִּקְנֶנּוּ בְתַפְלַת עֲרֻבִית כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְהוּא רְחוּם יִכְפֹּר עִוֹן. עוֹן. עַל כִּי מֵאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁתַּחֲשֹׁף, דְּנִים אֶת הָרָשָׁעִים בְּגִיהֵנָם עַל יְדֵי הַמְשַׁחֲתִים, שֶׁהֵם מְשַׁחֲתִים אֶף וְחִמָּה. וְכֹלָם נִכְלָלִים בְּזֶה שֶׁל וְהוּא רְחוּם. מְשַׁחֲתִים, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים עח) וְלֹא יִשְׁחִית. אֶף, שֶׁכָּתוּב וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אִפּוֹ. חִמָּה, שֶׁכָּתוּב וְלֹא יַעִיר כָּל חֲמָתוֹ.

וּלְפִיכָךְ תִּקְנֶנּוּ לֹמֵר וְהוּא רְחוּם בְּיָמֵי הַחֹל וְלֹא בַשַּׁבָּת. שֶׁפִּיּוֹן שְׁנֹכְנָס שַׁבָּת, מִסְתַּלַּק הַדִּין מִן הָעוֹלָם, וְהָרָשָׁעִים בְּגִיהֵנָם יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה, וּמִלֵּאכִי חֲבֵלָה אֵינָם שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם מִשְׁעָה שֶׁקִּדַּשׁ הַיּוֹם.

וְעַל כֵּן אֵין אוֹמְרִים בְּעֲרֻב שַׁבָּת וְהוּא רְחוּם, שֶׁלֹּא יִתְעוֹרְרוּ מִלֵּאכִי חֲבֵלָה. וּלְפִיכָךְ הוּא אֶסוּר מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמַּגֵּן עַל הָרָשָׁעִים בַּשַּׁבָּת, לְהוֹרוֹת שֶׁכָּבֵד נִסְתַּלַּק הַדִּין מִן הָעוֹלָם, וְכָבֵד אֵין רְשׁוֹת לְמַחְבְּלִים לְחַבֵּל.

וְשׁוֹמֵר שֶׁהִיא מִלְקָה אֶת הָרָשָׁעִים. כִּי הַמֶּלֶךְ לְהִגֵּן עֲלֵיהֶם, וְשֵׁם אוֹתוֹ לְפָנָיו. כִּיּוֹן שֶׁעוֹמֵד לְפָנָיו הַמֶּלֶךְ, מִי שֶׁמִּפְחָדֵם בְּמַלְכוּתוֹ, הָאֵין זֶה קְלוֹנוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ? כִּי הַמֶּלֶךְ הוּא הַשַּׁבָּת, נוֹטֵל אֶת רְשָׁעֵי הַגִּיהֵנָם לְפָנָיו, וּמִגֵּן עֲלֵיהֶם, וְכָל הַשׁוֹמְרִים מְעַבְרִים מִלְּפָנָיו הַמֶּלֶךְ. מִי שֶׁנוֹטֵל רְצוּעָה לְפָנָיו הַמֶּלֶךְ וּמִפְחָדֵם אוֹתָם, הָאֵין הוּא קְלוֹנוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ? וְהוּא הַדִּין שֶׁאֵין לֹמֵר שׁוֹמֵר עִוֹן יִשְׂרָאֵל.

בְּמִדּוֹר הַזֶּה דְּנִים לְאוֹתָם שֶׁקוֹטְפִים מְלוּחַ עֲלֵי שִׁיחַ, הַמְּפָסִיקִים דְּבָרִים שֶׁנִּתְּנוּ בְּלוּחוֹת עֲלֵי שִׁיחָה בְּטֵלָה, וְאוֹתָם שֶׁאֵינָם נוֹהֲגִים כְּבוֹד בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים. וְאֵין דְּנִים בְּמִקוֹם הַזֶּה לְמַבְזָה תַלְמִיד חֲכָם, כִּי דְנִים אוֹתוֹ בְּטֵיט הַיּוֹן.

וּלְפִיכָךְ תִּקְנֶנּוּ בְתַפְלַת עֲרֻבִית, כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, (תְּהִלִּים עח לח) וְהוּא רְחוּם יִכְפֹּר עִוֹן. עַל

כִּי מֵאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁתַּחֲשֹׁף, דְּנִין אֶת הָרָשָׁעִים בְּגִיהֵנָם, עַל יְדֵי הַמְשַׁחֲתִים, שֶׁהֵם מְשַׁחֲתִים אֶף וְחִמָּה. וְכֹלָם נִכְלָלִים בְּהָאֵי דְוְהוּא רְחוּם. מְשַׁחֲתִים, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, וְלֹא יִשְׁחִית. אֶף, דְכָתִיב וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אִפּוֹ. חִמָּה, דְכָתִיב וְלֹא יַעִיר כָּל חֲמָתוֹ.

וּלְפִיכָךְ תִּקְנֶנּוּ, לֹמֵר וְהוּא רְחוּם בְּיָמֵי הַחֹל וְלֹא בַשַּׁבָּת. שֶׁפִּיּוֹן שְׁנֹכְנָס שַׁבָּת, מִסְתַּלַּק הַדִּין מִן הָעוֹלָם, וְהָרָשָׁעִים בְּגִיהֵנָם יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה, וּמִלֵּאכִי חֲבֵלָה אֵינָם שׁוֹלְטִין עֲלֵיהֶם מִשְׁעָה שֶׁקִּדַּשׁ הַיּוֹם.

וְעַל כֵּן אֵין אוֹמְרִים בְּעֲרֻב שַׁבָּת וְהוּא רְחוּם, שֶׁלֹּא יִתְעוֹרְרוּ מִלֵּאכִי חֲבֵלָה. וּלְפִיכָךְ הוּא אֶסוּר מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, הַמַּגֵּן עַל הָרָשָׁעִים בַּשַּׁבָּת, לְהוֹרוֹת שֶׁכָּבֵד נִסְתַּלַּק הַדִּין מִן הָעוֹלָם, וְכָבֵד אֵין רְשׁוֹת לְמַחְבְּלִים לְחַבֵּל. לְסַנְטְרָא, דְּהוּא מִלְקֵי לְחִיּיבָא. אֶתָּא מִלְּפָא לְאַגְנָא עֲלוּי, וְשׁוּיָה קַמִּיה. כִּיּוֹן דְּקָאִים קַמִּי מִלְּפָא, מֵאֵן דְּאַגְזִים לִיה בְּמִלְקִיּוֹתָא, לְאוֹ קְלָנָא שֶׁל מֶלֶךְ הוּא. כִּי מִלְּפָא אִיהוּ שַׁבָּת, נְטִיל לְחִיּיבֵי דְגִיהֵנָם קַמִּיה, וְאַגֵּין עֲלֵיהּ. וְכָל סְנִטְרִין מִתְעַבְרִין מִקַּמִּי מִלְּפָא. מֵאֵן דְּנִטְל רְצוּעָה קַמִּי מִלְּפָא וְאַגְזִים לְהוּ, לְאוֹ קְלָנָא דְּמִלְּפָא הוּא. וְהוּא הַדִּין שֶׁאֵין לֹמֵר שׁוֹמֵר עִוֹן יִשְׂרָאֵל.

בְּהָאֵי מִדּוֹר, דְּנִין לְאוֹתָן (אֵיב לד) שֶׁקוֹטְפִין מְלוּחַ עֲלֵי שִׁיחַ, הַמְּפָסִיקִים דְּבָרִים שֶׁנִּתְּנוּ בְּלוּחוֹת, עֲלֵי שִׁיחָה בְּטֵילָה. וְאוֹתָם שֶׁאֵינָן נוֹהֲגִין כְּבוֹד בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, וְאֵין דְּנִין בְּמִקוֹם הַזֶּה לְמַבְזָה תַלְמִיד חֲכָם, כִּי דְנִין אוֹתוֹ בְּטֵיט הַיּוֹן.